VIQUIPÈDIA

Serbi

El **serbi** o millor **serb**[1] és una llengua eslava meridional que és parlada principalment pels serbis.

Del punt de vista lingüístic, el serbi i el croat són dues variants estandarditzades d'un mateix idioma, sent les diferències entre ambdues de tipus menor i existint una plena intel·ligibilitat mútua.

D'un caire polític, fins al 1991 es va considerar que el serbi formava, juntament amb el croat i el bosnià, una de les varietats del serbocroat. El terme serbocroat es va utilitzar durant la major part del segle XX per referir-se a l'idioma comú de croats i serbis. Aquesta denominació va ser usada des de 1921 fins a la guerra dels Balcans a principis dels anys noranta, a manera de genèric dels dialectes parlats per serbis, croats, bosnians i montenegrins. Amb la separació de Iugoslàvia i l'aparició de nous estats, el terme «serbocroat» va caure en desús, a excepció de la lingüística. Avui en dia, la denominació de l'idioma és una qüestió polèmica, en la qual tenen molt a veure la història i la política. Després de la desintegració de Iugoslàvia i el cessament d'aplicació dels acords lingüístics entre Croàcia i Sèrbia es ve insistint molt, sobretot del costat croat, en la separació entre els tres idiomes. El major punt d'acord que es pot aconseguir en aquest sentit és el d'admetre que el serbi i croat (juntament amb el bosnià) formen part del «diasistema eslau centre-meridional».

Serbi	
Српски / Srpski	
Tipus	llengua, llengua viva i pluricentric language variant (en)
Parlants	
principalment a Península balcànica	
Parlants nadius	9.000.000
Parlat a	Sèrbia Montenegro Bòsnia i Hercegovina Macedònia del Nord Croàcia Romania Hongria
Oficial a	Sèrbia Montenegro Bòsnia i Hercegovina
Autòcton de	Montenegro, Gazi Baba Municipality (en), Kisela Voda Municipality (en), Kriva Palanka Municipality (en), municipi de Kumanovo i Sèrbia
Classificació lingüística	
llengües nostràtiques llengües euroasiàtiques llengües indoeuropees llengües balto-eslaves llengües eslaves llengües eslaves meridionals serbocroat	
Característiques	
Sistema d'escriptura	alfabet ciríl·lic serbi i alfabet croat
Institució de normalització	Junta de Normalització de la Llengua Sèrbia
Estudiat per	Serbian studies (en)
Codis	
ISO 639-1	sr
ISO 639-2	scc (B) srp (T)
ISO 639-3	srp
SIL	ENG
Glottolog	serb1264 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/serb1264)
Ethnologue.com	srp (http://www.ethnologue.com/language/srp)
ASCL	3505
IETF	sr

Contingut

Distribució geogràfica

Amb la forma estandarditzada sèrbia es parla a la República de Sèrbia (incloent la regió autònoma de Vojvodina). El mateix idioma amb forma estandarditzada croata es parla a la República de Croàcia. Variants intermèdies entre ambdues formes es parlen a Bòsnia i Hercegovina i Montenegro (en els últims temps es treballa en l'elaboració d'una forma estandarditzada bosniana, i alguns també reclamen una forma estandarditzada montenegrina).

Estatus oficial

El serbi és l'idioma oficial de la República de Sèrbia, de Montenegro i de Bòsnia i Hercegovina, sent cooficial en l'autoproclamada República de Kosovo, juntament amb l'albanès.

Dialectes

Els principals dialectes del serbi són el štokavski i el torlački. La llengua literària està basada en el dialecte štokavski.

Fonologia

La majoria dels sons del serbi tenen la seva correspondència amb les llengües llatines. No obstant això existeixen alguns sons que no estan presents de forma natural en aquests idiomes (tot i que en la seva majoria són coneguts a través d'altres idiomes). Aquests sons són, representats en alfabet ciríl·lic: з, ш, ж, ђ, џ, i en l'alfabet llatí: z, š, ž, đ, dz.

Vocals

Les vocals del serbi són les mateixes que en castellà (a, e, i, o, u). Es pronuncien pràcticament igual, si bé la i és una mica més oberta. No obstant això, hi ha una diferenciació entre les vocals curtes i llargues.

Sistema d'escriptura

El serbi pot ser escrit en dos alfabets diferents: ciríl·lic serbi (ћирилица, *ćirilica*) i llatí serbi (*latinica*). Tots dos van ser oficials a Iugoslàvia. L'escriptura ciríl·lica és sota la Constitució de Sèrbia de l'any 2006, però l'escriptura llatina continua guanyant terreny com a resultat de la seva popularitat entre la comunitat empresarial i la població urbana. Abans de 1945 els serbis a Sèrbia no usaven l'alfabet llatí oficialment. Fora dels àmbits religiosos i tradicionals, on el ciríl·lic té clara preeminència, ambdós alfabets són usats indistintament, amb igual freqüència. Per exemple, passejant pels carrers de Belgrad un pot observar tota classe de cartells i retolacions escrits indistintament en ambdós alfabets, si bé els senyals de trànsit solen ser en alfabet llatí. Als bitllets i monedes hi apareixen ambdós alfabets.

En la seva forma escrita en alfabet ciríl·lic té algunes adaptacions respecte a l'alfabet d'altres idiomes com el rus o el búlgar.

L'escriptura en ambdós alfabets, ciríl·lic i llatí, és totalment fonètica: a cada lletra li correspon un únic i invariable so. La correspondència entre l'alfabet llatí serbi i el ciríl·lic serbi és total, i és el següent, incloent detalls de pronunciació segons l'Alfabet Fonètic Internacional:

Ciríl·lic	А а	Б б	В в	Г г	Д д	Ђ ђ	Е е	Ж ж	З з	И и	Ј ј	К к	Л л	Љ љ	М м	Н н	Њ њ	О о	П п	Р р	С с	Т т	Ћ ћ	У у	Ф ф	Х х	Ц ц	Ч ч	Џ џ	Ш ш
Llatí	A a	B b	V v	G g	D d	Đ đ	E e	Ž ž	Z z	I i	J j	K k	L l	Lj lj	M m	N n	Nj nj	O o	P p	R r	S s	T t	Ć ć	U u	F f	H h	C c	Č č	Dž dž	Š š
AFI	/a/	/b/	/ʋ/	/g/	/d/	/dʑ/	/e/	/ʒ/	/z/	/i/	/j/	/k/	/l/	/ʎ/	/m/	/n/	/ɲ/	/o/	/p/	/r/	/s/	/t/	/tɕ/	/u/	/f/	/x/	/ts/	/tʃ/	/dʒ/	/ʃ/

No obstant això, l'ordre dels dos alfabets és diferent.

- Ordre ciríl·lic (anomenat азбука, Azbuka): А, Б, В, Г, Д, Ђ, Е, Ж, З, И, Ј, К, Л, Љ, М, Н, Њ, О, П, Р, С, Т, Ћ, У, Ф, Х, Ц, Ч, Џ, Ш
- Ordre llatí (anomenat abeceda): A, B, V, G, D, dj, I, Ž, Z, I, J, K, L, LJ, M, N, NJ, O, P, R, S, T, Ć, U, F, H, c, C, dz, Š.

Les lletres ciríl·liques Љ, Њ i Џ són representades per dígrafs en l'alfabet llatí. En els dígrafs, les lletres sempre són escrites juntes (fins i tot en minúscules) i també són ordenades com una sola lletra (per exemple, al diccionari, ljubav, «amor», va abans que lopta, «bola»).

Enllaços externs

- Diccionari serbi-català i català-serbi en línia (https://www.dict.com/serbi-catala)
- FunkySerbian.com - Vocabulari serbi amb àudio gratuït. També, recursos per a aprendre frases romàntiques (http://www.funkyserbian.com/es/) **(castellà)**
- Diccionari anglès-serbi (http://www.metak.com)

A Wikimedia Commons (https://commons.wikimedia.org/wiki/P%C3%A0gina_principal?uselang=ca) hi ha contingut multimèdia relatiu a: ***Serbi***

Referències

1. https://bibiloni.cat/ambbonesparaules/serbi.html